

ÇOK PARTİLİ HAYATA GEÇİŞ SÜRECİ 1945-1950

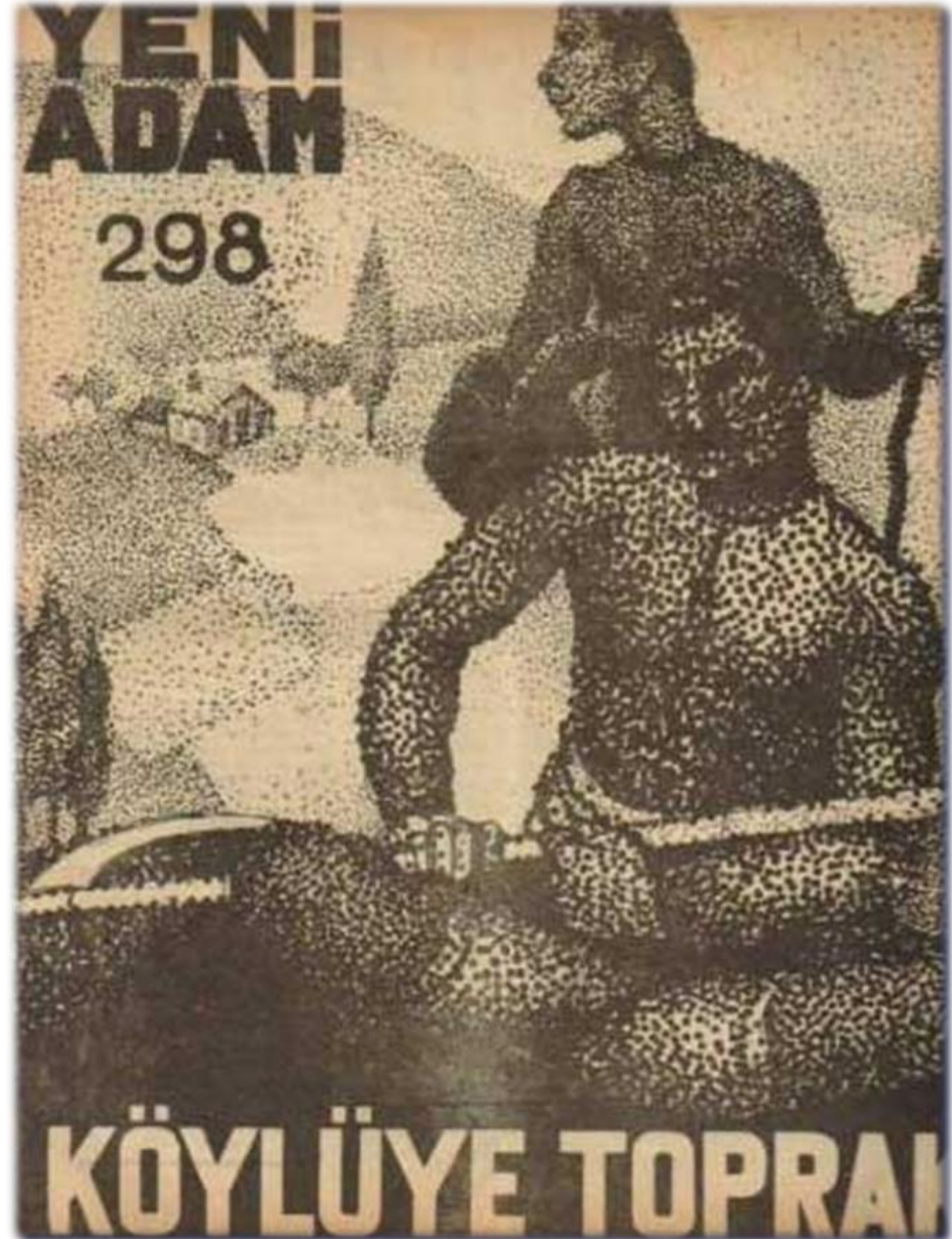
7. Hafta

ÇİFTÇİYİ TOPRAKLANDIRMA KANUNU 1945

- Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu 11 Haziran 1945 tarihinde TBMM’de kabul edildi.
- Kanuna göre hiç toprağı olmayan ve başkalarının yanında ortakçılık, yarıcılık veya kiracılık yapanlar ve geçimine yetecek kadar toprak sahibi olmayan çiftçilere toprak dağıtılacaktı.

- Orman vasfını yitirmiş arazilerin, devlete ait kullanılmayan arazilerin dağıtılmasından başka toprak ağalarının 5000 dönümün üzerinde olan topraklarının çiftçilere dağıtılması öngörüldü.
- Kanun Meclis'te uzun süre eleştirildi.

- Aydın milletvekili Adnan Menderes başta olmak üzere büyük toprak sahipleri kanuna karşı çıktılar. CHP yönetimini özel mülkiyet hakkını gasp etmekle ve anti-demokratik olmakla eleştirdiler.
- Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu ile toprak ağaları CHP'den uzaklaştılar. Kanun çok partili hayata geçişte önemli bir dönüm noktası oldu.

DÖRTLÜ TAKRİR

Haziran 1945

Adnan MENDERES

Refik KORALTAN

Celal BAYAR

Fuat KÖPRÜLÜ

- Dört milletvekili CHP'nin anlayışı ve uygulamalarını eleştiren önergesi red edildi.
- Adnan Menderes, Fuat Köprülü ve Refik Koraltan partiden ihraç edildiler. Bu ihraçları protesto eden Celal Bayar kendi isteği ile partiden ayrıldı.
- Aynı süreçte cumhurbaşkanı İnönü'nün çok partili hayata geçilmesi yönünde işaretler vermesi üzerine önergeleri red edilen dört milletvekili Demokrat Parti'yi kurdu.

Milli Kalkınma Partisi

- Cumhurbaşkanı İnönü'nün beyanati üzerine çok partili rejimin ilk partisi olarak Sanayici işadamı Nuri Demirağ tarafından «Milli Kalkınma Partisi» kuruldu.
- Liberal esasları benimseyen parti 1946 ve 1950 seçimlerinde çok az oy aldı, siyasal ömrü uzun sürmedi.

Millî Kalkınma Partisi dün törenle açıldı

Parti umumî kâtibi; Cümhür Başkanımızı, teşekkür edecek bütün partilere müzaheretle davet ediyor

Millî Kalkınma Partisinin açılış töreninden bir görüntü

1946 Seçim Afislerinden

1946 Genel Seçimleri

- Çok partili hayatın ilk genel seçimi 21 Temmuz 1946 tarihinde gerçekleşti.
- «Açık oy, gizli sayım» ve «çoğunlukçu seçim sistemi» esasına dayanan 1946 Seçimi «şaibeli seçim» olarak tarihe geçti.

1946 Seçim Sonuçları

Parti	Başkanı	Oy oranı	Milletvekili sayısı
<i>Cumhuriyet Halk Partisi</i>	İsmet İnönü	%85	395
<i>Demokrat Parti</i>	Celal Bayar	%13	66
<i>Bağımsızlar</i>		%2	4
Toplam		%100	465

12 Temmuz Beyannamesi 1947

- 12 Temmuz Beyannamesi, muhalefet partisi Demokrat Parti ile iktidardaki CHP arasında yaşanan siyasi gerilimi azaltmak için cumhurbaşkanı İsmet İnönü tarafından yayınlanmıştır. İnönü, iktidar partisi ile muhalefet partilerine eşit mesafede duracağını ve aralarında uzlaşma sağlamayı hedeflediğini açıklamıştır.

İnönü'nün beyannamesi

Devlet Reisi siyasi partiler hakkında görüşünü açıkladı

"Ben Devlet Reisi olarak kendimi her iki partiye karşı müsavî derecede vazifeli görürüm,,

"Sorumlu hükümetin huzur ve asayiş vazifesi münakaşa götürmez. Fakat meşru ve kanunî siyasi partilere karşı tarafsız, eşit muamele mecburiyeti siyasi hayat emniyetinin temel şartıdır,,

12 Temmuz Beyannamesi basında geniş yer bulmuştu. Cumhurbaşkanı İsmet İnönü'nün her iki partiye de eşit olduğunu belirtmesini gazeteler (Mizan, Ulus, Son Telgraf vb.) büyük puntolarla manşetten almıştı.

İnönü Cumhurbaşkanı sıfatıyla bir beyanname neşretti

Vatandaşlarımızın arasında dostluğun bozulmaması için dikkatimizi kullanacağız

İnönü "Herşeyden evvel seçim zamanının sinirli sözlerini karşılıklı bağışlayarak ve unutarak vatandaş huzur, çalışma devrinin açılması ilk vazife,, olduğuna işaret etti

Ankara 24 (A.A.) — Cumhurbaşkanı İsmet İnönü bugün aşağıdaki beyannameyi yayınlamışlardır.
Vatandaşlarım,
Yeni seçim sona ermiştir. Türk milletini kadın ve erkek seçmenlerin büyük nispette iştiraki ile milletvekillerini seçmiştir. Yeni Büyük Millet Meclisinin muhtelif partilerden ve bağimsızlardan kurulmuş olması vatanımız için büyük muvaffakiyettir. Milletimizi yürekten tebrik ederim. Şimdi Türkiye'nin millî hayatında yeni bir devreye giriyoruz. Herşeyden evvel seçim

zamanının sinirli sözlerini karşılıklı bağışlayarak ve unutarak vatandaş huzur, çalışma devrinin açılması ilk vazife,, olduğuna işaret etti (Devamı 4 üncü sayfada)

İnönü'nün Taksim'deki konuşmasını dinlemeye gelen kalabalık (1950)

İNN YERİNİ SATIN ALI KURUŞTUN
Bazı ve İyileştirme
HAYRAN KURUŞTUN
Yeni İyileştirme İyileştirme İyileştirme
ÖZKAN BAKIR ÖZKAN
İyileştirme İyileştirme İyileştirme
Taksim: ANADOLU - İyileştirme İyileştirme İyileştirme
Taksim: ANADOLU - İyileştirme İyileştirme İyileştirme

ANADOLU

HERGÜN SABANLARI İZMİRDE ÇIKAR, SİYASİ GAZETEDİR

10
Mayıs
Çarşamba
1950

Vatandaş, yurdun ve milletin saadeti istiyor musun? Şu halde oyunu C. H. Partisine ver!

Sayın İnönü İstanbul'da

Taksimde 100 bin kişiye bir hitabede bulundular

Muhalefetin büyük hatalarını belirterek halkı ikaz ettiler, milletin yeni feyizli bir devreye girmektedir. Yıkıcılığı önliyeceğiz

İsmet İnönü
Cumhurbaşkanı, Başbakan, Millî Halkın Lideri, Türkiye'nin en büyük siyasi lideri, Türkiye'nin en büyük siyasi lideri, Türkiye'nin en büyük siyasi lideri.

Celal Bayar
Başbakan, Millî Halkın Lideri, Türkiye'nin en büyük siyasi lideri, Türkiye'nin en büyük siyasi lideri, Türkiye'nin en büyük siyasi lideri.

Mustafa Kemal Atatürk
Cumhurbaşkanı, Başbakan, Millî Halkın Lideri, Türkiye'nin en büyük siyasi lideri, Türkiye'nin en büyük siyasi lideri, Türkiye'nin en büyük siyasi lideri.

Diğer adaylarımızı son sayfamızda okuyacaksınız

C. D. H. L. S. I.

Cumhuriyet

27 no. yıl Sayı : 9255

Pazar 15 Mayıs 1950

POKER-PLAY

Seçim tam bir sükûn içinde geçti, stirak nisbeti bütün tahminleri aştı

neticeler bugün belli olacak, gec yarısından sonra muhtelif illerden aldığımız haberlere göre Demokratlar ileridedir

stirak nisbeti yüzde sekseni geçiyor

çok da mühim hiç bir hâdise olmadı, yılarını büyük bir hassasiyetle kullandı

İkinci
baskı

Demokrat Partinin, yurdun bir çok illerinde seçimi kazandığı anlaşıldı

**Demokrat Partinin Mecliste 350 ye yakın bir ekseriyet temin edeceği
Ankaradan bildiriliyor, bazı Bakanlar seçimi kaybettiler**

İştirak nisbeti yüzde sekseni geçiyor

İstanbulda mühim hiç bir hâdise olmadı,
ilk oylarını büyük bir hassasiyetle kullandı

[illegible]

İnizimizin aklı ile

Celâl Bayar, dün bir basın toplantısı yaptı

D.P. Başkanı seçimlerden hiç bir şikâyet alınmadığını

bu işin bu maddelerinden hiçbir alana ilişkin verilerden, burada Kazanmadaki veriler burada büyük yasa kapsamı.

En mühim netice

Yazar: Doğan Nadi

İllerden gelen ilk neticeler

Abstract

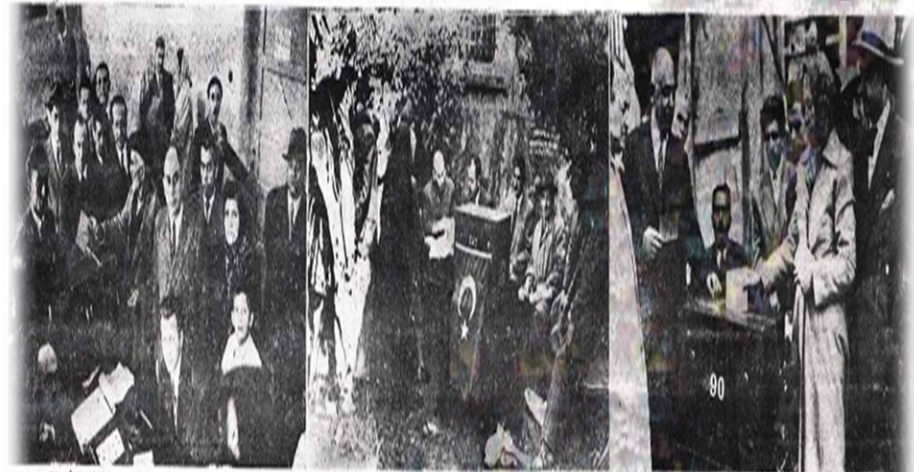
Yurtda dün baskısız bir seçim yapıldı

**Her tarafta sandık başlarında
ehseriyeti kadınlar teşkil ediyordu**

Seçimler dün büyük bir sükûn ve intizam içinde yapıldı

**Halkın büyük nisbette iştirakiyle
Demokratlar her yerde kazanıyor**

Dün İstanbul halısı yüzde seksen gibi görülmemiş bir misbette, tiftik hâlinde sepihlere iğnâk etti. Yuvacı resimler, İstanbul halkının kadını etekli gösterdikleri aialamın canlı dellendirdi. Halkın resim kullandığı gösterdiği vakar ve aialamın kadını etekli gösterdikleri aialamın canlı dellendirdi.

Son Saat

C. H. P. ŞİMDİYE KADAR 14 BAKAN KAYBETTİ

**Demokrat Parti, iktidar
açık bir farkla kazandı**

Ashura, Amaq, Istanbul, Life Erturk, Rose, Oda, Ergenekon, Ayar, Meryem, Baidemir, Sivas, Koculu, Ekinbasi, Gashan, Kuyuk, Mafiz, Tuncel, Bora, Seyhan, Bilal, Korkmaz, Bercel, C. Ayar, Tolat, Erturk, Icel, Iqbal, Van, Aydin, Mariza, Luit, Ahtarpa, Ayhan, Goren, Gurekbal, Bala, Etilim, Kuyuk, Tuncel, Luit, Mariza, Kuyuk, Kiltiken, Ayhan, Dardir, Goren, Winkler

May we Sincerely

İNÖNÜ ANKARADAN SEÇİLEMEDİ

Seçim neticeslerinin Ankaradaki etkileri

ULUS

ADIMIZ ANIM

Milletimizin verdiği karar pazar günü seçimde tecelli etti

C.H.P. iktidarı devrediyor

1950 Genel Seçimleri

Parti	Başkanı	Oy oranı	Aldığı oy sayısı	Milletvekili sayısı
<i>Demokrat Parti</i>	Celal Bayar	%52,67	4,241,393	415
<i>Cumhuriyet Halk Partisi</i>	İsmet İnönü	%39,45	3,176,561	69
<i>Millet Partisi</i>	Yusuf Hikmet Bayur	%3,11	250,414	1
<i>Bağımsızlar</i>	-	%4,76	383,282	2
Toplam		%100	8,051,650	487

Marshall Planı 1947

- İkinci Dünya Savaşı sonrasında ekonomisi bozulan 16 Avrupa ülkesine verilen ABD yardımlarıdır.
- ABD, ekonomisi bozulan ülkelerin sosyalizme geçebileceğinden endişelenip söz konusu ülkelerin kalkınmaları için 1848-1951 yılları arasında büyük kaynak aktardı.
- Türkiye savaşa girmediği halde bu yardımlardan almıştır.

Ülke	1948/49 (\$ milyon)	1949/50 (\$ milyon)	1950/51 (\$ milyon)	Kümülatif (\$ milyon)
Avusturya	232	166	70	468
Belçika ve Lüksemburg	195 	222	360	777
Danimarka	103	87	195	385
Fransa	1085	691	520	2296
Almanya	510	438	500	1448
Yunanistan	175	156	45	376
İzlanda	6	22	15	43
İrlanda	88	45	0	133
İtalya ve Trieste	594	405	205	1204
Hollanda	471	302	355	1128
Norveç	82	90	200	372
Portekiz	0	0	70	70
İsveç	39	48	260	347
İsviçre	0	0	250	250
Türkiye	28	59	50	137
Birleşik Krallık	1316	921	1060	3297
Toplam	4,924	3,652	4,155	12,731

Marshall yardımı kapsamında okullara dağıtılan
süt tozu...

Truman Doktrini 1947

- ABD başkanı Truman 12 Mart 1947'de Kongre'de kendi adıyla anılacak bu doktrini açıkladı.
- Truman'a göre, komünizm ile silahlı mücadele veren ve komünist ülkelerin baskısı altında bulunan devletlere mali ve askeri yardım yapmalıydı.
- Truman Yunanistan ve Türkiye için Kongre'den 400 milyon dolar kullanma izni istedi.
- Kongre'nin olumlu görüş bildirmesiyle Türkiye'ye 100 milyon \$, Yunanistan'a 300 milyon \$ yardım yapıldı.

MERAKLISINA...

- Taner Timur, «Türkiye’de Çok Partili Hayata Geçiş», İmge Kitabevi
- Erik Jan Zürcher, «Modernleşen Türkiye’nin Tarihi», İletişim Yayınları
- «Şellale» filmi.